

**CENTRE FOR RESEARCH COLLECTIONS
EDINBURGH UNIVERSITY LIBRARY
GEORGE SQUARE
EDINBURGH
EH8 9LJ**

TEL: +44 (0)131 650 8379

FAX: +44 (0)131 650 2922

BOOK-SCANNED 2006

SHELF MARK: Att.81.7.28/3

TITLE: Tentamen medicum inaugurale de febre
intermittente : quod, annuente summo 1802

AUTHOR: [Halpin, Oliver](#)

N.B. This is Pamphlet 3 only.
Scanned as single pages.
Blank pages have been omitted.
Due to variations in the density of the text some words are illegible.
The binding frequently obscures text in the guttering.
THIS IS THE BEST COPY AVAILABLE.

The University of Edinburgh Library

This PDF is supplied under a Creative Commons CCBY License:
you may share and adapt for any purpose as long as attribution is given to the University of
Edinburgh. Further information is available at <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please address all enquiries to Centre for Research Collections.

The Library wishes to be informed of work based on this Pdf copy, and would welcome a
copy of any publication that makes use of it.

The University of Edinburgh is a charitable body, registered in Scotland, with registration number SC005336

3

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE

DE

FEBRE INTERMITTENTE:

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE REVERENDI ADMODUM VIRI,

D. GEORGII BAIRD, SS.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NECNON

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU, ET

NOBILISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ DECRETO;

Pro Gradu Doctoratus,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

OLIVARIUS HALPIN, A. B.

HIBERNUS,

SOCIET. REG. PHYS. EDIN. SOC.

Idibus Septembribus, horâ locoque solitis.

EDINBURGI:

EXCUDEBANT ADAMUS NEILL ET SOCIJ.

1802.

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE

DE

FEBRE INTERMITTENTE.

CULLENUS eximius omnes febres dividit in Intermittentes et Continuas. Intermittentes, de quibus, non omninò volens, sed huic Academiæ illustrissimæ morem gerens, pauca hîc disserere mihi consilium est, sic definiuntur: “ Febres, miasmate paludum or-
“ tæ, paroxysmis pluribus, apyrexîâ, saltem
“ remissione evidente interpositâ, cum ex-
“ acerbatione notabili, et plerumque cum
“ horrore, redeuntibus, constantes: paro-
“ xysmo quovis die unico tantùm.”

A

Paroxysmi

Paroxysmi febris intermittens auctoribus interstincti sunt in stadia tria, quæ nominantur, Stadium frigoris, stadium caloris, et stadium sudoris.

Antequam perfectè formatur stadium frigoris, æger, torpore insolito, lassitudine et stupore, sæpe coma vel apoplexiam referente, afficitur, subsequentibus oscitatione et pandiculatione, nonnunquam cum dorsi dolore, et molestiæ sensu circa præcordia et hypochondria. Eodem tempore, totius corporis superficies constricta fit, non aliter quàm si frigus eidem admotum foret. Nunc, aliquis frigoris gradus parùm ab ægro ipso sentitus, alteri tamen satis faciliè percipiendus, supervenire solet; sed tandem frigoris sensus ab ægro ipso percipitur, primùm plerumque in dorso incipiens, gradatim per corpus totum extendens; sed nihilominus corpus, thermometro saltem æstimante, reverà magis calet. Aliquando frigus primùm sentitur in digitorum apicibus vel in nasi extremitate, et aliàs, tantùm corporis pars aliqua, ut tempus vel brachium, afficitur. Dum increscit frigus, ori-

tur.

tur tremor magnus, ad convulsionem usque, sæpè ingravescens ; strident dentes, et caput sæpè dolet.

Languoris initio, pulsus semper naturali debilior, aliquando tardior evadit, et obrepente frigore, minor, frequentissimus, et sæpè abnormis. Respiratio anxia, parva et difficilis fit, comitante aliquando tussi. Nunc succedunt anorexia, nausea, et plerumque vomitus, et ejecta est vel materies biliosa vel crapula indigesta : Ægri aliquando, præcipuè qui debiles et ætate provecti sunt, non vomitu sed diarrhœâ afficiuntur. Os et fauces exarescunt ; unde oritur sitis insatiabilis. Pallida fit urina, sine nubecula aut sedimento. Si tumores vel ulcera fortè adsint, illi subito detument, et ex his pariter distillatio sæpè supprimitur.

Non tantùm corpus sic laborat, sed quoque sensorii functiones plurimùm turbantur, et æger sæpè delirio plectitur.

Manentibus his symptomatîs per horam unam alteramve, frigus gradatim remittit, et stadium calidum occurrit, cum lassitudine et languore,

languore, præcipuè in artubus, et sæpè cum sensu quasi partes contusæ. Tunc calor intensus urget, mercurium in thermometro Fahrenheitaneo ad gradum 104^{tum} vel 105^{tum} elevans, sed non ad 110^{num}, ut nonnullis allegatum, quibus forsàn accidit uti thermometris non accuratè factis. Superficies fit rubra et turgida; cutis laxa atque lævis, sed adhuc sicca est: pulsus plenus, validus, ac magis regularis, evadit; respiratio quoque plenior ac liberior, adhuc tamen frequens et anxiosa est. Progrediente hoc stadio, nausea ac vomitus remittunt; attamen sitis adhuc restat, et lingua alba ac sicca apparet. Urina rubra demittitur, nullo tamen sedimento apparente. Capitis dolor immanis invadit; arteriæ temporales micant, atque animi perturbatio, quæ initio stadii frigoris inceperat, nunc sæpissimè usque ad delirium augetur.

Sic per aliquod tempus æger vexatur; tandem stadium tertium incipit. Sudor, primò levis, sed gradatim copiosus, erumpit, in fronte apparens, et exinde per totum corpus diffunditur. Postquam sudor aliquandiu manaverit,

verit, urina sedimentum plerumque lateritium deponit: pulsus fit mollior, minùs frequens, et tandem omninò naturalis; respiratio liberior, et minùs frequens redditur, et sudore cessante, naturalis evadit: nausea et vomitus ex toto evanescent; ulcera iterum humorem profundunt. Sudor gradatim cessat, corpus ad temperiem naturalem redit, pluresque ejus functiones conditionem suam naturalem recuperant; et mirabile est hominem videre, qui prope mortem nuper visus est, durante intermissione, valetudine satis bona frui; debilitas nam levis ut plurimùm nunc tantùm urget.

Sed quamvis symptomata et cursus morbi ita sese magnâ ex parte habent, sæpè tamen speciem diversam exhibent; ita quòd CLEGHORNIIUS, qui historiam morborum tam accuratè descripsit, dicit, nullos duos morbos tam magnoperè inter sese differre, quàm tertiana a se; nunc cum rigore incipiens, nunc aliter; jam calore intenso, jam moderato, stipata; aliquando in sudoribus, aliàs in urinæ secretionem auctâ, vel in diarrhœâ, terminans; nunc sibi adedò consociatos capitis,

thoracis,

thoracis, dorsi, abdominis, et artuum dolores habens, ut pneumoniam, hepatitidem, phrenitidem, periodis redeuntia, perquam simulent.

Paroxysmus perrarò finitur inter horas sex; sæpè durat per horas octo; et aliquando, symptomatibus malis urgentibus, per horas duodecim. Omnes intermittentes accessionibus ultra hoc temporis spatium extensis, *spuriæ* appellantur.

Paroxysmorum intervalla ut plurimum æqualia sunt, et pro ejusdem duratione intermittentes in varias species dividuntur, diversis nominibus insignitas.—Sed de his speciebus singulatim disputare, non mihi in animo est; et præcipuè quòd ex iis, quæ in regionibus diversis et longè remotis, de his febribus observata sunt, eandem medendi rationem omnibus æquè convenire satis constat.

DE INSPECTIS CADAVERIBUS.

In cerebro intermittente defunctorum, nihil morbidum sæpe conspicitur. In pulmonibus non rarò detecta sunt inflammationis, et nonnunquam

nunquam gangrænæ indicia. Omentum ac mesenterium vel prorsùs corrupta, vel coloris fusci, apparent; et aliquando in iis videntur tumores. Splen interdum coacti sanguinis massam, vesicâ contentam, maximè simulare invenitur; aliàs frequenter naturali multò major conspicitur, aliquando quatuor vel quinque libras pondere æquans. Jecur interdum quasi sanguine depletum esset ac maceratum, coloris albidì conspicitur; sæpius induratur, magnitudine augetur, et tuberculis conseritur, vel sanguine nigerrimo tumet. Fellis vesica, bile plerumque turgida est. Ventriculus ac intestina liquore bilioso oppleta sunt; sæpè ampliantur, atque non rarò variæ intestinorum partes constrictæ repertæ sunt. Pancreas, quandoque nonnullis in partibus tantummodò, obstrui videtur; aliàs ubique induratur, vel mole admodum augetur.

DE CAUSIS PRÆDISPONENTIBUS.

PRÖCLIVES sunt omnes homines ad intermittentes: Cujus proclivitatìs exemplum lugubre

bre profert GREGORIUS noster in suis prælectionibus, nempè, quod in exercitu sub Principe EUGENIO contra Turcos militante apud Hungariæ partes paludosas, ex hominum septuaginta millibus, viginti millia solummodò ab intermittentibus vel dysenteria immunes fuerunt. Sed præter hoc seminium naturale ac commune, calor immodicus prædispositionem tam clarè facit, quòd in febribus continuis apud regiones calidas, remissiones sunt magis perfectæ atque longiores, quàm in plagis frigidis; dum in hisce, intermittentes maximè sæviunt in autumnii ac æstatis tempore. Infantes et senes minùs obnoxii sunt, sed non omninò immunes; et multa exempla apud auctores exstant, talium hoc morbo laborantium. Ante omnia, consuetudo proclivitatem facit; nam ex repetitione, corporis irritabilitas aucta est; et quantum hæc causa valeat, dignosci potest ex CELSI* verbis: “ Si febris quievit diu, “ meminisse ejus diei convenit, eoque vitare
“ frigùs,

* De Med. lib. iii. cap. 16.

“ frigus, calorem, cruditatem, lassitudinem :
“ facile enim revertitur, nisi a sano aliquan-
“ diu timetur.” Debilitas ac diæta prava,
quoque inter causas prædisponentes ritè ab
auctoribus annumerantur.

DE CAUSIS EXCITANTIBUS.

Causa efficacissima excitans, est halitus
paludum ; et aliæ potestates nunquam validæ
sunt ad morbum arcessendum, nisi miasma
paludum simul agere concurrat. Similitu-
do quæ inter cælum, tempestates, atque sola
regionum, in quibus maximè sæviunt febres
intermittentes, intercedit, et ea, prætereà,
quæ in plagis utcunque remotis, est inter has
febres, hanc opinionem satis confirmant. Per-
rarè aut nunquam apparent in regionibus si-
mul frigidis ac siccis, aut in montanis ; insu-
per ubi magnoperè grassatæ fuerunt, ex toto
evanuère, simul atque stagnantes ibi aquæ
alorsùm derivatæ sint. Comitatus Edinensis
hujusce rei exemplum insigne præbet ; ubi,
non multos abhinc annos, intermittentes com-
munes fuerunt ; sed nunc tam raræ sunt,

B

quòd

quòd ferè omnes morbi hujusmodi hîc tractati, originem duxêre in Angliæ locis uliginosis.

Qualis sit natura materiæ nocivæ, quæ ex paludibus exhalatur, parùm hætenus comperit habent medici, et multa priùs cognoscenda sunt quàm aliquid certi de ea decernendum est. Ex multis observationibus patet, humorem solum ad hunc morbum gignendum, non validum esse ; sic qui supra mare vehuntur, intermittentibus non affliguntur ; sed, è contra, hoc morbo laborantes sæpè navigando sanantur. Quanquam calor ad halitus paludum eliciendos, prorsùs necessarius est, tamen huncce morbum nunquam per se excitat. Ingeniosi quidam nuper sibimet persuaserunt, effluvia paludum vires ducere ex *gase hydrogenio carbonato*, quod certè invenitur in superficiem lacunarum. In hanc opinionem ivērunt, ex eo, quod hocce gas pondere specifico majore quàm aër atmosphæricus pollet, simul animadvertentes eos qui prope humum habitant, sæpiùs corripi intermittentibus quàm qui in locis superioribus, ut in montibus, vel etiam in domûs parte superiori. Sed nihilo-minùs certum est, hydrogenium carbonatum, hominum

hominum corporibus arte applicatum, nunquam tales effectus edere.

Sed quamvis miasma paludum ut plurimum est causa universalis, veruntamen in quibusdam regionibus, humiditatis et alboris gradus quidam conjunctus, fit causa excitans: sic dicitur, intermittentes aliquando gigni ex horum irrigatione sola.

Multæ aliæ causæ excitantes ab auctoribus enumerantur; sed nullum principium sufficiens agnoscit CULLENUS præter miasma paludum: sic causæ, quas nunc percellere pergitur, nunquam morbum huncce arcessere valeant, nisi simul agere miasma paludum concurrat.

Contagium. — CLEGHORNIUS et alii autumant, quod, licet hæc miasmata palustria morbum primò invehant, tamen contagione diffusum fieri magis epidemicum; è contra, alii auctores, magni sanè nominis, hoc unquam fieri negant.

Frigus—sæpe pro causa febrium intermittentium habitum fuisse, apud omnes constat; sed certum est, quod in plagis siccis ac altis, morbum

morbum hunc nunquam gigni ; et benè notum est multos morbos frigus sequi, non frigus hosce producere, quamvis corpus reddit magis obnoxium effluviorum effectibus, forsàn corpus debilitando et perspirationem coërcendo.

Dieta prava, — debilitatem inducendo, etiam causa excitans hujusce morbi existimatur. GREGORIUS factum hoc in prælectionibus suis narrat ; scilicet, quod cùm ejus pater studio medicinæ apud Lugdunum Batavorum operam dederit, febris intermittens epidemicè grassata est, et ex viginti quinque studiosis Britannicis, omnes vini Burdigalensis libras duas à prandio biberunt, uno excepto, qui aquam tantùm potabat, et illum febris intermittens solum invasit. Sed quamvis vini usus moderatus contra effectus morbidos atmosphæræ pestilentis magna sit antidotus ; verum est tamen, optima remedia abusu, ac non debitâ quantitate et tempore adhibita, nocentissima esse ; ita vinum etiam corpori pernicipiei est, ebrietatem status sequitur, noxas causæ excitantis intendens, debilitas

litas enim, ejusdem pedissequa certa, magnoperè corpus disponit ad morbos omnes.

Affectus animi enervantes,—quales sunt metus, mœror atque horror, causæ excitantes hujusce morbi existunt; nam brevi perspirationem cohibent, et cerebri energiam diminuunt; tantum enim inter corpus ac animum intercedit consortium, ut hic graviter affici nequeat, quin quoque corpus: sanguis a superficie avertitur, cutis redditur gelida et pallida, ac omnes functiones impediuntur*.

Magnæ sanguinis jacturæ, vel evacuationum solitarum suppressio, ut fluxûs menstrui vel hæmorrhoidalis; ulcerum veterum exsiccatio subitanea; et eruptiones e cutis superficie repressæ, inter causas procatacricas recensentur.

Eurus ad relapsum proclives, miro in modo hunc morbum perpessos, reddit; et non tantum febrem recidivam efficit, sed quoque, eodem perflante, intermittentes cum multo majore difficultate sanantur.

Causis

* Vid. TRNKA, Hist. Febr. Interm. p. 103.

Causis hisce accedit ingens incrementum, si sæpiùs ac diutiùs homines aëris humiditati aut imbris noctù in regionibus calidis, expositi fuerint; et præsertim si inter humidos vapores nocturnos, somno indulgeant.

Vis solis ac lunæ— inter causas excitantes, a multis nuper annumerantur; et olim MEAD celeb. complura collegit exempla solis ac lunæ virium sub cœlo Britannico: At in regionibus calidis Indiæ Orientalis et Occidentalis, et in quavis alia inter tropicos, multò plura et notabiliora collegi posse, hujusce opinionis fautores censent; sed quoniam errores multi in hujusmodi observationes facilè reperi possint, (sic sub plenilunio, sæpè accidit homines expositos esse humidis nocturnis vaporibus, eoque magis, quod tunc ambulare possunt, non afflicti solis flagrantis ardoribus), forsàn præstat nihil conjectare, quàm obscuris opinionibus memetipsum irretire.

DE CAUSA PROXIMA.

Multas theorias subtilissimas quas homines ingeniosi, ex medicinæ rudimentis usque ad
hoc

hoc seculum, excogitaverunt, non mihi in mente enumerare, etiam si humeri valeant; sed illam CULLENI solummodò quæ nunc temporis, quamvis a multis impugnata, mihi videtur suprà omnes prævalere. CULLENUS censet causam remotam agere, debilitatem inducendo, quæ sensorium commune afficit; unde, viribus naturæ medicatricibus excitatis, efficitur spasmus systematis nervosi ac muscularis, in partibus externis incipiens, et inde ad corporis centrum accedens: ex spasmo oritur cordis et arteriarum re-actio, quæ agere pergit donec spasmus solvatur, et sic debilitas atque morbus ipse fugantur.

~~~~~

DE PROGNOSI.

In plagis frigidis ac temperatis, intermittentes rarò periculosæ sunt, et tantùm quum ætate provectos, vel morbo debilitatos, affligerint, vel quum longissimè duraverint; nam in talibus casibus, effusiones hydropicæ persæpè inducuntur. In regionibus calidioribus, debilitatem

debilitatem magnam sæpissimè efficiunt, quæ petechiis, vibicibus et hæmorrhagiis stipatur, vel vomitum vel diarrhœam inducunt. Alii comatosi evadunt ; in aliis subit delirium vehemens, excreta foetida, pulsus exiguus, debilis et vix tactui sensibilis ; sudores gelidi ac colliquativi per totum corpus manant, extremitates frigidæ ac lividæ sunt ; dein convolutionibus corripiuntur ægri, et mors citò subsequitur. Vernales multò minùs periculosæ sunt quàm autumnales, et non tantùm à vulgo, sed etiam multis medicis non parvi nominis, salutares existimantur : sed autumnales, nisi medicamenta opportunè adhibeantur, per totam brumam, usque ad æstatem sequentem, sæpè durant. Quæ in limine opponuntur, magis facilè sanantur ; perrarò viscerum obstructiones inducunt, et ad reditum minùs proclives sunt. Tertianæ faciliùs debellatur quàm quotidiana, et quotidiana quàm quartana, quæ ad menses aliquot protrahitur, nisi a cortice Peruviano fugata fuerit, et olim opprobrium medicorum ob diuturnitatem et difficultatem curationis, appellari

pellari consuevit*. Si paroxysmus postponat, si pustulæ circa os, morbo decedente, eruperint, si in intermissionis tempore, æger valetudine satis bona fruitur, si paroxysmus lenior fit, si accessiones non ultra horas duodecim producantur;—omnia ægro fausta futura esse judicandum. Sed è contra, symptomata infausta sunt; accessiones febriles aut nimis protractæ, aut reduplicatæ, aut anticipatæ; ejusmodi enim febres facillimè in remittentem vel etiam continuam, non sine vitæ discrimine, degenerare observantur: Quod verò ad anticipationem paroxysmorum attinet, auctores haud parùm dissident; alii enim anticipationes, morbi incrementum portendere asseruerunt, alii aliter; et similiter discrepant de accessionum postpositione†.

Ægrum in periculo versari concludere fas est, cum cephalalgia magna, coma grave, et delirium pertinax, adsint; si artuum tremor, subsultus tendinum supervenerint; si æger

C

delirio

---

* BURSERIUS, Parag. 104.—TRNKA, pag. 287.

† Vid. TRNKA, Hist. Febr. Interm. p. 245.

delirio vel comate vexetur, etiam intermissio-
num tempore; si pulsus arteriarum debiles
et abnormes sint, et deliquium animi ex posi-
tione mutata, vel ex motu levissimo; si de-
bilitas ventriculi magna in apyrexia adsit, et
æger vomitu vel anorexia afficiatur; si exo-
nerationes involuntariæ sint, vel facultas de-
vorandi penitus deleta. Pessimi ominis quo-
que sunt spiritus foetor ac perspirationis: de-
jectiones frequentes ac foetidae; cutis flavedo
vel livor; petechiae et vibices, et quod propius
ad colorem nigrum appropinquant, eò sunt
magis periculosæ.

DE RATIONE MEDENDI.

INDICATIONES curativæ sunt duæ:—1mò,
accessione præsentē, symptomata mitigare et
finem morbo facere:—2dò, per intermissiones,
paroxysmorum reditum prohibere, et res quas-
dam tollere, quæ ne medicamenta efficacissi-
ma adhibeantur aut proficiant, impedian.

Stadium

Stadium frigoris mitius et brevius fit, usu *diluentium* quæ sitim adimunt, et vasa ventriculi relaxando, per sympathiam plurimum conferunt ad spasmum vasorum cutis solvendum, dum excretiones omnes expediunt. Diluentia quæ ægro administrantur plurimo cum beneficio, sunt decoctum hordei, ferum lactis, cerevisia tenuis, et alia hujusmodi, quæ ut plurimum tepida sunt. Si bilis abundet vel vomitus adsit, hi potus acidulari ad gratum acorem debent.

Emetica—quoque sæpè adhibentur, consilio morbum solvendi, at non rarò sine periculo, ob magnam ventriculi irritabilitatem; et saltem mitiora esse debent, ut infusum chamæmeli vel ipecacuanha.

Antispasmodica—ut plurimum inutilia sunt, opio excepto, quod tamen in stadio caloris bonos effectus magis clarè edit. Calor modicè adhibitus, ut balneum tepidum; fots vel pediluvium; vesica aquâ calidâ plena pedibus vel cordis scrobiculo applicata; frictio artuum, et præsertim spinæ; omnia utilia

lia sunt, spasmus solvendo et sudorem accelerando.

In stadio caloris, suadenda est etiam *sanguinis detractio*, si calor intensus sit, si pulsus plenus et durus, facies rubra; si thoracis, dorsus et lumborum dolor magnus sit, ac æger tertianâ laborat in regione frigida, at summa cum cautela; etsi ejus utilitas in plagis frigidioribus à PRINGLE abundè demonstratur, ubi dolores rheumatici sæpè vexant, et ubi ægri ut plurimum validi, robusti et juvenes sunt: tamen, præsertim in regionibus calidis, successus hujusce remedii non dilucidè patet, et potius inde sæpè æger in summum periculum adductus est.

Refrigerantia—plurimo beneficio adhibentur, ut acidi omnes probè diluti. Sales neutri, præcipuè, *potassæ citras*, formâ haustum effervescentium, qui prætereà vomitum plerumque optimè sedant. Fructus acido-dulces refrigerantes sunt, et quoque alvum laxam reddunt. Omnes liquidi frigidi refrigerantes sunt.

sunt, sed inflammatione impendente non adhibendi.

Opiata,—exhibita in stadio calido, inter remedia optima meritò recensentur; cephalalgiam adimunt vel levant, sudorem profusum erumpere faciunt, et sic calorem intensum tollunt, et sæpè somnum recreantem inducunt, ex quo expergefacerit æger aliquatenus à malis omnibus immunis; et quamvis opium non semper febris symptomata minuit, nunquam vim ejusdem intendit; sic quanquam delirium non amovetur, attamen non augetur; sed si æger delirio vexetur, opium non administrari debet, donec compos sui sit, quum debilitatem et languorem, delirii sequaces, magnoperè sublevaverit. Sed beneficium summum ex opio est, quod symptomatûm vim, et febris durationem diminuendo, ægri vires infractæ servantur; sic testatur LIND, ex quo, opium porrexit, rarò intermittentibus laborantes, afficiebantur ictero vel hydropè. Obstipationi, opii sequelæ obviam eundum est, usu olei ricini, rhei, vel ex vini aloëtici unciis duabus cum opio adhibitis; sic alvus probè

probè purgata est, nam opium cathartici actionem non tantùm impedit quàm tardiolem reddit.

Stadium tertium ut plurimùm sponte cessat, sine ullo effectu sinistro: si sudorem promoveri necesse sit, diluentibus et cardiacis mitioribus utendum est: sed quoniam si immodicus sit, ægrum debilitando et relaxando, aptus est ad morbum magis pertinacem reddendum, ad viscerum obstructions faciendas, et proclivitatem ad hydropem inducendum, reprimi debet, indusia, lodices et stragula sæpe mutando, ægrum frigidulum asservando; sed aëri gelido expositio subitanea, cavenda est, utpote recidivæ febris periculum augens.

PER INTERMISSIONES,—indicationes curativæ sunt, res quasdam tollere, quæ ne medicamenta efficacissima adhibeantur, aut proficiant, impedian; et paroxysmi reditum prohibere.—Et imò, Causæ remotæ evitandæ sunt: sic patet, loca paludosa pro montanis

ac siccis mutanda esse, situm demissio-
rem pro superiori, vel etiam rus pro civitate, ubi
fumo corriguntur effluvia noxia.—Diathesis
phlogistica, et congestiones in abdominis vis-
ceribus, quoque amovendæ sunt. Diathesis
phlogistica sæpiùs occurrit in vernalibus, in re-
gionibus frigidioribus, rarò in autumnalibus.
Huic diathesi magis obnoxii sunt juvenes, ro-
busti, plethorici et intemperati ; et debellatur
refrigerantibus ; catharticis mitioribus ; sed,
maximo cum successu, sanguinis detracti-
one, quæ morbum sanatu faciliorem reddit, et sæ-
pè febres quæ videntur inflammatoriæ in ter-
tianas convertunt ; et denique regimine anti-
phlogistico.

Congestiones viscerum, catharticis et eme-
ticis amoveantur. Si æger nauseâ vel vomitu
afficiatur, et de abdominis torminibus, obsti-
patione vel flatu conqueratur, ad cathartica
decurrendum est : mitiora anteponenda sunt ;
sed in regionibus calidis, acriora nuper maxi-
mo cum fructu adhibentur.

Emeticorum vires opportunè exhibitorum,
in typho et cynanche maligna discutiendis,
vel

vel eorum vim frangendo, meritò laudatæ sunt; et vim similem exhibere posse in intermittentibus, putare non abs re est: sed ut-
cunque hæc res se habeat, certum est, emet-
tica propinata optimos effectus edere; non
tantum vasa cutis ad actionem cient, propter
nexum hæc inter et ventriculum, sed quoque
materiem biliosam, pituitam viscidam, et
cruditates hujusce organi, evacuant, ductus
biliarios et pancreaticum emulgent, et viscera
abdominis agitando, circulationem et secre-
tionem in iis promovent. Inter emetica, ipe-
cacuanha et antimonium tartarifatum potissi-
mum celebrantur. In intermissionibus, diæ-
tæ lautæ ex cibo animali facilè concocto, vino
et fructibus confectæ, particeps debet esse
æger, præsertim si debilitate magnâ urgea-
tur; nam diæta hujusmodi multum conducit
ad cinchonæ operationem accelerandam.

Reditus paroxysmorum impeditur, imò,
Cordis et arteriarum actionem augendo ante-
quam accessio ingruerit, et sic atoniæ et spas-
mi reditui obviam eundo. 2dò, Vasorum to-
num asservandò, usu variorum tonicorum.

Ad

Ad indicationem primam, stimulantia multa in usu sunt, nempe serpentaria, ammoniac, alcohol; sed talia sæpe inflammationem topicam inducunt, ideoque summa cum cautela usurpari debent. Electricitas maximo cum fructu adhibetur à BURSERIO *. Exercitatio vehemens quàm proximè ante paroxysmum, frequenter præcepta fuit a veteribus. Balnei frigidi vi stimulante, sæpe pertinacissimæ intermittentes debellantur. Medici antiqui persæpè usi sunt frictione valida, et nunc temporis olea stimulantia, infantibus corticem respuantibus fricantur. Stimulantia cum fructu carpis vel scrobiculo cordis applicantur. Emplastra epispastica multùm laudantur per totum morbi decursum. Sudorifica quoque cordis actionem excitant et sic morbum fugant, sed sæpe intermittentes in continuas convertunt. De emeticorum usu antea diximus, et hîc tantùm necesse est memorare, emetica ita epota, ut nauseam solùm excitarent, sæpe paroxysmi reditui impedita fuisse.

D

Tonica

---

* BURSER. Inst. Med. par. 188.

Tonica sunt, exercitatio, diæta lauta, et medicamenta vel ex regno vegetabili vel fossili deprompta.—Horroris sensus à Romanis aliquando excitatus fuit, sanguinem humanum bibendo, vel arancam vivam deglutendo, vel aliquid nefarium agendo.—Tonicis omnibus vegetabilibus cortex cinchonæ longè antecellit. De ejus modo operandi non mihi in animo est inire controversias, utpote quæ limites dissertationum hujusmodi longè transgredirentur. CULLENUS censet cinchonam agere vi tonicâ; sed hîc multa scrupulum injiciunt, nam benè notum est vinum, diætam lautam, et exercitationem, reverà vi tonicâ pollentes, in intermittentibus fugandis non omninò tantùm valere, quantùm cinchona, vel amara quædam: Apparet quoque cinchonam, intermittentes autumnales, in quibus debilitas magna adest, non posse tam facile debellare, quàm vernaes, in quibus debilitas multò minor est: prætereà, multa debilitantia, nempe, sanguinis detractio, purgatio, et diæta tenuis, sæpe multùm valent.

Cinchonæ

Cinchonæ qualitas observatione digna est : per longum tempus cortex pallidus solùm in usu fuit, sed aliquos intra annos cinchona rubra eligitur medicis non parvi nominis, et nuperrimè flava multùm decantata est. Rubra magis astringens ac plus resinæ præbet ; et si nauseam vel vomitum non excitaverit, nunc constat apud medicos observantissimos plus pollere quàm cortex pallidus. De flava nondum in unum transiêrunt medici, et forsân plura experimenta institui necesse est, priusquam ejus virtutes dilucidè apparebunt.

Corticem in substantia exhibitum genuinum effectum edere, et efficaciorẽ quàm ulla ejusdem præparatio, consentiunt practici ; et invenitur ingratum corticis saporem optimè tolli, eundem adhibendo in tenui cerevisia vel in lacte, et sic facilè posse propinari etiam delicatissimis. Formâ boli vel electuarii sæpè porrigitur, sed non cum tali successu ac in haustûs vel julepi, addito vino vel spiritu rectificato : drachmæ sex, sic exhibitæ, æquè efficaces sunt ac uncia una sub alia forma. Decoctum quoque multùm in usu est, præcipuè si ventriculus
nausæa

nausæa afficiatur. Extractum item sæpè maximo cum fructu exhibetur, præcipuè in clysteribus, ex unciiis duabus vel tribus decocti communis cum tincturæ opii guttis paucis, ut enema melius in alvo detineatur; et hæc methodus in infantulis tractandis persæpè prorsus necessaria est; nam sapor corticis iis adeò ingratus est, ut tantum accipere quanto opus est, nullâ ratione impelli possint: ubi quoque enemata respuant, ut extrinsecus adhibeatur necesse est; ac febres intermittentes pertinales sic sublatas notum est. Sic PYE, medicus ingeniosus Londinensis, quædam indusia ex duplici lintea veste fieri præcipit, et inter utramque corticis hujus aliquantum interponi. Hæc indusia parvuli quidam intermittentibus ægrotantes, ad cutem proximè gerentes, ad salutem citò rediêrunt*.

De idoneo tempore corticem administrandi, in diversas sententias iverunt medici. Alii, et inter eos CULLENUS, affirmant corticem propinari debere quàm proximè ante paroxysmi accessionem,

---

* Med. Obs. and Inq. vol. ii. p. 245.

accessionem, et in dosibus quàm largis ac ferre ventriculus potest *. Sed è contra, HOME, ex experimentis de industria institutis, censet tempus magis opportunum esse, quàm primùm cessaverit paroxysmus †. Methodus communis, et quæ medicis multis arridet, est hasce binas conjungere, corticem exhibendo statim ac cessaverit paroxysmus, et administrationem continuando, donec ingruerit sequens, nisi priùs ventriculus gravatus sit.

Quantitas corticis et doses multis rebus pendent, nempè, ex regione et anni tempestate, (sic vernaes faciliùs fugantur quàm autumnales, et febres regionum frigidiorum quàm calidiorum), et denique pro viribus causarum remotarum. Quartanæ plùs requirant quàm tertianæ vel quotidianæ, quæ sæpè sanantur unciâ unâ, vel unciis duabus, in die, per dies duos; sed in regionibus calidioribus ac paludosis, sæpè exhibere necesse est per aliquid

---

* CULLEN's Mat. Med. vol. ii. p. 96.

† HOME's Clin. Exp. p. 8.

aliquid tempus. Corticis unciae duæ per unum intervallum ad tertianas cohibendas sæpè sufficiunt, sed aliquando eadem quantitas deglutiri debet per intermissiones duas vel tres. Quartanæ unciam unam in die requirunt per duas vel tres septimanas, et in regionibus calidis sæpè sescunciam. Administrari debet cortex in dosibus largis, nempe, scrupulorum duorum vel drachmæ unius, alterâ vel tertiâ quaque horâ. Si alvi purgatio cortice excitetur, paucae guttæ tincturæ opii unicuique dosi commiscendæ essent, vel potius haustus anodynus sumendus esset horâ decubitûs. Sed sæpius alvus tarda fit; cui obstipationi obviam eundum est, rhei granis decem vel quindecim, bis indies, vel aloës præparationibus, vel purgantibus refrigerantibus. Ad vomitum compescendum, qui aliquando accidit, haustus salini effervescentes maximè apti sunt, et camphora, præcipuè in regionibus calidioribus, cum eodem effectû exhibetur; sed sæpè post paucas doses cinchonæ epotas, ventriculus sponte suâ quiescit, et corticem faciliè fert. Non omitti debet

debet cinchona post reditum paroxysmorum semel impeditum ; sed usus ejus continuandus esset in exiguis portionibus, et post intervalla majora, per dies decem vel quatuordecim ; et quantitas major præbenda esset, prævalentibus causis excitantibus.

Alii cortices quoque multum decantati sunt, nempe, fraxini, quercus, salicis et pruni ; ac nuper cortex Swietenie Soymidæ maximo cum successu exhibetur.

Amara,—scilicet, chamæmelum, gentiana, absynthium, faba Sancti Ignatii, &c. in usu sunt ; sed summa cum cautela administrari debent ; multa enim ex iis, secundum CULLENUM, largè assumpta, corpori nocent ; neque suspicione vis alicujus venenatæ, omninò carent.

Medicamenta ex regno fossili sæpe cum fructu adhibita sunt ; talia sunt præparata ex zinco, ferro, cupro et hydrargyro. Sed inter omnia tonica metallica, arsenici vis atque efficacia nuper effulserunt, et curante FOWLER, medico ingenioso, feliciter administratum est : ob ejus effectus nocivos benè notos,

notos, dosis summam cautionem rogat: incipiendum est cum grani parte decima sexta, in aqua soluta, vel cum guttis septem solutionis mineralis; et gradatim augeatur dosis hæc, usque ad quadruplicem quantitatem. Quando cortex Peruvianus parùm successerit, arsenicum inter medicamenta potentissima ritè annumeratur; et quoniam sapore ingrato cinchonæ caret, infantulis porrigi potest, quando nullo modo exorari possint, ut corticem sumant.

FINIS.